

Comunalisme

una alternativa alliberadora

Marcus Amargi i Stephanie Amargi

Introducció

El comunalisme és el terme donat a una teoria comprensiva i pràctica, que ho abasta tot i que busca reconstruir la societat al llarg de les pautes ecològiques. Es basa en la premissa fonamental que *tots els problemes de l'entorn tenen el seu origen en els problemes socials*. Juntament amb el canvi climàtic global, problemes com ara la contaminació generalitzada, la desforestació i l'extinció d'espècies, són tot problemes antropogènics en la seva font. Avaluant aquests temes en el seu conjunt, podem veure que la nostra societat està simplificant el medi a escala global. De fet, està desfent els èxits de l'evolució mitjançant la creació d'un món més simplificat, inorgànic¹.

El comunalisme té un conjunt objectiu d'ètiques socials que reflecteixen les tendències més desenvolupades en l'evolució, incloent més possibilitats d'elecció, l'estabilitat dinàmica i la diversitat. Amb el suport d'aquestes tendències ecològiques, el Comunalisme proporciona una base per actuar contra la injustícia, la dominació i la jerarquia, que ni són característiques "naturals" de la societat, ni inevitables.

Aquestes idees també funcionen dins d'un marc històric que reconeix que la societat no sempre ha mantingut la forma irracional en què vivim avui dia. El Comunalisme afirma que un ideal de llibertat s'ha expandit al llarg de la història en oposició al desenvolupament de la jerarquia i la dominació. Per construir sobre aquests esforços emancipatoris, es proporciona una visió re-constructiva d'una societat ecològicament harmoniosa que està lliure de totes les formes de jerarquia.

Aquest fullet es centra principalment en la discussió d'aquesta visió re-constructiva, així com l'exploració de mesures pràctiques per a la participació en un procés educatiu i polític que pot fer el pont des d'on som avui cap a la societat que esperem aconseguir. Els lectors interessats en aprendre més sobre fonaments filosòfics i antropològics del Comunalisme han d'acudir a les notes a peu de pàgina i als "Recursos" de la part final d'aquest fullet.

Ètica ecològica

El comunalisme té un conjunt d'ètiques socials que reflecteixen les tendències de desenvolupament en l'evolució. Unes ètiques objectives, és a dir, unes ètiques arrelades fora de les ambigüitats de la nostra imaginació i perceptibles per a tothom. És important, ja que ens proporciona un conjunt de principis a partir dels quals contrarestar les injustícies i guiar els nostres esforços per a una societat veritablement lliure de qualsevol

¹ Les idees que aquí s'exposen es basen, del tot, en el treball de Murray Bookchin. Per a un text introductori sobre Comunalisme, vegeu: Bookchin, Murray, *Social Ecology and Communalism* (Oakland, CA and Edinburgh: AK Press, 2007)

forma de domini.

Per començar, hem de primer definir el que s'entén per "naturalesa". La natura és la *història* del seu propi desenvolupament a través de milions d'anys. Aquest desenvolupament *acumulatiu* incorpora el seu passat i contínuament assoleix una més amplia, fins i tot unificada, diversificació de les espècies. Els éssers humans, no menys que qualsevol altra espècie, són part de la natura. El sorgiment de la humanitat va introduir un nou regne en la naturalesa, una naturalesa social. La transcendència de comportament instintiu d'aquesta espècie, i la seva capacitat per al pensament i l'acció reflexiva era una expansió significativa en comparació amb l'evolució de la ment en altres parts de la natura. Juntament amb aquesta llibertat, ve la capacitat de contribuir d'una manera benèfica tant cap a la natura no humana com cap a la natura social, o anar en contra dels processos naturals, com passa en el si de les relacions jeràrquiques².

Moltes persones creuen que hi ha jerarquia en la naturalesa no humana, però aquesta creença és errònia. La jerarquia és un sistema *institucionalitzat* de comandament i obediència. Una institució és un conjunt de relacions socials que no estan determinades ni per l'instint ni de manera idiosincràtica, i que poden ser alliberadores o deshumanitzants. Estan organitzades, són força estables, són alterables, i tenen continuïtat a través de generacions. La jerarquia va ser creada pels éssers humans i per tant no existeix fora de la societat. Per tant, el que nosaltres considerem com una abella "reina" no és un monarca en absolut, sinó un animal que actua sobre l'instint purament biològic. El que anomenem "el rei de la selva", un lleó, no és més gran en l'ecosistema que la petita formiga que es mou al llarg de la planta baixa. Els éssers humans han projectat el concepte de jerarquia en la naturalesa, perquè és un sistema que defineix i controla l'ordre de les seves pròpies relacions³.

El que necessitem és determinar un conjunt d'ètiques socials que reflecteixin el que està realment present en la naturalesa no humana. La diversitat és un valor essencial, ja que crea el context ambiental per triar entre els organismes. La capacitat dels animals per triar s'expandeix a mesura que les espècies es van desenvolupant neurològicament i fisiològicament. De la mateixa manera, l'elecció es fa més perceptible a mesura que les interaccions entre diferents espècies en un ecosistema augmenten en nombre i complexitat. Independentment de com rudimentàries siguin les decisions preses per un animal, la capacitat d'auto-direccionament marca una forma incipient de llibertat dins la pròpia naturalesa no humana. Juntament amb l'evolució de la ment i la llibertat evolucionen la subjectivitat, la individualitat, la creativitat, i la raó. A més, els biòlegs evolucionistes contemporanis han donat suport a l'argument de Piotr Kropotkin, pel qual el mutualisme és un component tan essencial, si no major, de l'evolució, que el que es coneix comunament com la competència. Per tant, el que es guanya d'aquesta avaluació és una visió de l'evolució que és *participativa* i *cooperativa* en lloc d'un punt de vista de l'era Victòria que es va centrar en una competitiva "lluita per l'existència"⁴.

² Bookchin, Murray, *Remaking Society* (Boston: South End Press, 1990) – p.24-39; Heller, Chaiah, *The Ecology of Everyday Life* (Montreal, New York, and London: Black Rose Books, 1999) – p.124-140

³ Bookchin, Murray, *The Ecology of Freedom*. 3rd ed. (Oakland, CA and Edinburgh: AK Press, 2005) – p.80-108

⁴ *The Ecology of Freedom* – p.459. Aquí Bookchin cita a William Trager pel seu treball *Symbiosis* (New York: Van Nostrand Reinhold Co., 1970), p.vii; Kropotkin, Piotr, *Mutual Aid*. 3rd ed. (London: Freedom Press, 1987). Per a una recent citació als mitjans, vegeu: <http://blogs.scientificamerican.com/primate-diaries/2011/09/13/prince-of-evolution/>

En base a aquests arguments, una societat ecològica seria no jeràrquica, augmentaria la diversitat, expandiria les possibilitats de la llibertat, fomentaria la participació de cada persona individual, i oferiria l'oportunitat a cada persona per desenvolupar la seva pròpia subjectivitat i capacitat racional. Una societat així ha de proporcionar a les persones la base tecnològica per aconseguir aquests objectius tot interactuant amb la naturalesa no humana d'una manera que augmenti la complexitat natural. A més, l'entorn construït s'ha d'organitzar físicament de tal manera que s'aconsegueixi un equilibri harmoniós amb la natura no humana. I, finalment, hi ha d'haver un sistema polític que permeti a cada persona a participar plenament en les activitats de vida social⁵.

Jerarquia

Com s'ha indicat, la jerarquia es compon de relacions socials institucionalitzades. Les relacions jeràrquiques també comporten una mentalitat piramidal en la qual les diferències es classifiquen antagonicament. En les primeres societats humanes, les diferències biològiques entre les persones, com en l'edat o el sexe, es van organitzar com per promoure la unitat i la supervivència del grup. Amb el temps, a través d'un procés lent i inestable, les relacions humanes van ser canviades i institucionalitzades cap a les dures formes de jerarquia que coneixem avui dia, com el sexisme, el racisme, l'homofòbia, la discapacitació, etc.⁶

Jerarquia va sorgir per primera vegada a través de formes bastant benignes de gerontocràcia, en la que la gent gran d'una comunitat exercien la presa de decisions sobre els membres més joves. Les relacions entre homes i dones estaven diferenciades, però es complementaven, per mantenir l'harmonia del grup en general. Aquest equilibri en rols va començar a canviar quan l'àmbit cívic masculí es va expandir i va envair l'àmbit domèstic de la dona, un context social conegut com patri-cèntric. A mesura que passava el temps, la posició dels homes va ser reforçada per altres factors com l'augment de la població el que va portar a una expansió de les trobades inter-tribals i la propagació de la guerra. L'ordenament de la societat en classes va seguir a la formació de regnats i monarquies. La ideologia del racisme va créixer i va guanyar partidaris a mesura que els europeus difonien la creença fictícia en races biològiques i argumentaven que la gent té característiques essencials depenent del seu grup racial. Aquesta creença va conduir a un ordre estratificat de gent blanca i gent de color, en el que els blancs es col·loquen a un nivell superior respecte als no blancs i reben beneficis a expenses seves⁷.

Aquesta breu història proporciona un context a través del qual podem entendre on som en la societat contemporània. Els efectes destructius de la jerarquia són molt transparents en cas de guerra, genocidi i esclavitud. No obstant això, la jerarquia és tan comú que s'infiltra en les nostres vides en la més subtil de les formes, alterant les nostres relacions entre les persones humanes i entre elles i la natura no humana. L'experiència individual de la societat jeràrquica pot ser modelada per una confluència d'opressions i privilegis. Per estar segurs, certs grups de persones exerceixen una major quantitat de privilegis que altres. Jerarquia es veu reforçada pels grups privilegiats de

⁵ Bookchin, Murray, *The Philosophy of Social Ecology* (Montreal and New York: Black Rose Books, 1990) – p.106-131

⁶ *The Ecology of Freedom* – p.80-129; *Remaking Society* – p.30-53

⁷ *The Ecology of Freedom* – p.130-214; *Remaking Society* – p.54-94

gent amb el poder de controlar la vida dels altres.

A més, una mentalitat jeràrquica ha influït en les formes en què la gent pensa sobre els nostres problemes ecològics. El sorgiment de la jerarquia i la dominació va proporcionar una base per a la idea que l'entorn és una cosa diferent del món dels humans i pot ser dominat per la gent. Alimentar aquesta idea de dominació de la natura és una falsa percepció del món natural com un objecte estàtic, alguna cosa domesticable i a conquerir pels éssers humans. Moltes ideologies populars del nostre temps, des del liberalisme fins al marxisme, han advocat per la dominació del medi natural per tal de fer real la llibertat. No obstant això, llevat que reconeguem els orígens socials de dominació del medi natural, i canviem aquestes estructures jeràrquiques i de classe, veurem l'augment dels nostres problemes, i la impossibilitat de la llibertat⁸.

És important destacar que la jerarquia és l'antítesi de la tendència de la naturalesa cap al mutualisme i la diversitat. La jerarquia no sempre ha existit, ni tampoc va brollar abruptament. Hi va haver diversos punts al llarg de la història en què les societats podrien haver anat en la direcció de la cooperació; on les persones van lluitar i van morir en l'intent de fer real la llibertat. La jerarquia es va anar desenvolupant de forma inestable al llarg de milers d'anys i va arribar al seu apogeu amb l'Estat-nació, el capitalisme modern, i la destrucció a gran escala del medi natural.

Capitalisme

El capitalisme és un sistema econòmic jeràrquic que requereix una contínua expansió, explotació i concentració de la propietat de la riquesa. La força motriu del capitalisme és el mercat competitiu. Propòsit essencial de l'economia de mercat és la venda de productes amb fins de lucre. El benefici s'ha de realitzar, independentment dels efectes més amplis que la mercaderia té sobre el medi natural o sobre la societat en general, altrament el capitalista anirà a la fallida. Per tal d'obtenir un avantatge competitiu sobre altres empreses, el capitalista es veu obligat a eliminar totes les restriccions socials sobre l'explotació del treball, i reinvertir una gran part dels guanys acumulats en tecnologies que augmentin la capacitat productiva, el que redueix el cost de producció a través de la seva economia d'escala. Es produeix un lent procés de canibalització en el qual les empreses fan fallida i d'aquesta manera fan que la riquesa es concentri en les poques mans dels que tenen èxit.

Des d'una perspectiva més àmplia, si l'economia en el seu conjunt produeix més béns dels que es poden vendre al mercat, el sistema entra en una crisi a causa de que no es poden trobar sortides rendibles. A la vegada, els diners per a la inversió s'assequen, els treballadors són acomiadats, i fins i tot llavors menys diners es gasten en la compra dels productes excedents que estan disponibles. Per alleujar aquest problema l'Estat ha assumit el paper de consumidor d'última instància, el que garanteix el creixement perpetu de l'economia. A causa de l'imperatiu "créixer o morir" imposat pel mercat, el creixement econòmic no pot ser contingut per la persuasió moral, ha de seguir expandint-se sense cap consideració per les necessitats humanes o impacte ecològic. Per tant, el capitalisme ha de ser vist com el que és, un càncer maligne. Seguirà creixent fins que hagi simplificat i hagi trencat la biosfera de tal manera que la vida mateixa, no serà

⁸ *Remaking Society* – p.44-46, 154

possible sense un control tecnocràtic complet de tots processos naturals⁹.

A més, sota el capitalisme, les persones es veuen recompensades en funció de la seva rendibilitat, i les decisions econòmiques es posen en mans individuals d'aquells que controlen la terra, els diners, la maquinària, i el coneixement tècnic. Cada actor ha de fer el necessari per mantenir que les seves vendes vagin anant o bé enfrontar la fallida o la desocupació. A causa de l'imperatiu del mercat per a la venda, a cada aspecte de la vida se li assigna una etiqueta de preu. No només aquest sistema és antidemocràtic, sinó que també és trivialitzant i deshumanitzant. Les relacions comunitàries es redueixen a les relacions comercials, i tota l'orientació de la societat s'obsessiona doncs amb la competència, l'egoisme i el consum conspicu. Després de la Segona Guerra Mundial el capitalisme va facilitar aïllament individual mitjançant la creació de la dependència vers l'automòbil, la propagació de les parcel·les suburbanes atomitzades, els centres comercials, les grans botigues i l'entreteniment sense sentit proporcionat per la televisió i els aparells electrònics. La vida quotidiana es fa banal oferint a les corporacions la gent avorrida, aïllada de l'aliment que ve dels vincles socials desenvolupats. Encara més, les corporacions ens han sotmès a la propaganda incessant de la publicitat des del moment del nostre naixement, manipulant-nos a tots en la contemplació de qualsevol escombraria sense cap valor, dissenyada per trencar-se o quedar obsoleta, segons sigui necessari per a la pròpia autoestima¹⁰.

El capitalisme també té un efecte destructiu sobre el medi urbà. Abans de l'aparició del capitalisme industrial, les ciutats eren comunitats ben definides, a escala humana. Aquests límits definibles han estat esborrats per la urbanització, la creació de les megaciutats que devasten el paisatge i la qualitat de les relacions humanes. Les dures realitats de l'expansió, la congestió del trànsit, la compartimentació, el soroll, la contaminació química, i la manca d'espai públic són totes les situacions quotidianes a les que la gent està innecessàriament sotmesa. La ciutat en si és controlada i administrada com una corporació de negocis per part de càrrecs electes, on maximitzar els impostos i serveis és el "resultat final". Les persones són anònims en els seus entorns, sovint viuen sense una connexió perceptible a esdeveniments fora de les seves llars, ja que no tenen participació directa en ells. La informació que nosaltres rebem a través de les "notícies" es propaga pels mitjans de comunicació per inculcar una mentalitat de por contra altres, per desinformar sobre els problemes de la societat, i per encoratjar el consum i la venda d'una forma de vida envasada. Problemes greus com l'abús de drogues i l'alcoholisme, la violència, les malalties mentals, una baixa autoestima, i l'estrès, tots en ascens, a mesura que la megalòpolis va creixent en detriment de vida¹¹.

L'Estat

Els Estats han pres diverses formes a través del temps, les quals no poden ser cobertes i discutides dins d'aquest fullet. Aquí, anem a parlar de l'Estat-nació, que va sorgir de la civilització occidental a partir d'un procés llarg i complex. Una discussió d'aquest Estat modern exigeix un aclariment de la seva ambigua relació amb la política. L'ús convencional de la paraula "política", que és igual a corrupció en les ments de moltes

⁹ Dowd, Doug, *The Twisted Dream*. 2nd ed. (Cambridge, MA: Winthrop Publishers, Inc, 1977)

¹⁰ *The Ecology of Freedom* – p.209-212

¹¹ Bookchin, Murray, *The Rise of Urbanization and the Decline of Citizenship* (San Francisco: Sierra Book Club, 1987) – p.1-14

persones, és en realitat un ús incorrecte del terme. Política primer es va originar a l'antiga Grècia, en què els ciutadans grecs van crear i van participar en un procés col·lectiu per decidir com gestionar les seves pròpies comunitats. Avui, en comptes del que comunament anomenem la política, s'hauria de dir art de governar. L'art de governar és la pràctica de l'exercici del poder *sobre* els ciutadans. Aquest poder està en mans dels polítics professionals i els buròcrates i està recolzat pel monopoli de la violència a través de les institucions de les forces armades, els serveis secrets, la policia, el complex industrial presidiari, i similars.

L'Estat és un sistema organitzat de coerció social basat en la creença que tots som éssers incompetents que no podem ser autoritzats a participar en la presa de decisions de la societat. En viure sota aquest sistema, les identitats úniques i diverses de les persones es redueixen a "contribuent", "votant" i "constituent". El ciutadà es converteix en un receptor passiu de serveis, en lloc d'un participant actiu i ben informat en els assumptes socials i polítics de la vida. Les decisions preses en temes importants com l'educació, salut, habitatge, i més es mantenen fora del nostre control i es posen en mans d'una teranyina impersonal de buròcrates i legisladors, que es treuen de la nostra vida quotidiana.

Encara que el sistema permet a la gent votar pels seus representants, no hem d'anar molt lluny per veure que les campanyes electorals són finançades per les elits adinerades, que les eleccions només es refereixen, parcialment o superficialment, a temes importants, i que els polítics abandonem constantment les promeses fetes en campanya. Els polítics són professionals, les carreres dels quals depenen de l'obtenció de poder. Independentment de les intencions dels polítics, ell o ella aviat aprenen que en la seva carrera per romandre i prosperar, han de servir als interessos econòmics, en lloc de les persones que se suposa que representen.

Els governs representatius i les burocràcies que les sustenten són fonamentalment oposats al poder democràtic popular. Qualsevol que sigui el poder que guanyi l'Estat és a costa del poder popular, i qualsevol poder que la gent guanyi es realitza a costa de l'Estat. Per tant, és inútil adreçar-se a l'Estat amb grans crides per al canvi, doncs totes aquestes crides només seran subvertides per l'Estat en un intent d'enfortir el seu propi poder. Ben segur, hi ha reformes que són necessàries i valuoses. Però si només treballem per a la realització d'aquestes reformes de menor importància, aleshores, les causes fonamentals dels problemes socials i ecològics persistiran, i pitjor encara, creixeran i s'intensificaran.

Cap política és democràticament legítima llevat que s'hagi proposat, discutit i decidit per la gent en una assemblea cara a cara. Els representants no poden manejar les decisions socials fent-ho millor que els "aficionats", la gent comuna, que reflecteixen una gamma de perspectives, i posseeixen un coneixement detallat de les experiències de la vida quotidiana. Mentre vivim sota el poder de l'Estat, no podem esperar a tenir el control total de les nostres vides, per satisfer totes les nostres necessitats, i alhora estar lliures de l'opressió¹².

La llibertat en la història

¹² Biehl, Janet, *The Politics of Social Ecology* (Montreal: Black Rose Books, 1998) – p.1-10, 88; Per a una història de l'Estat-nació modern, vegeu: *The Rise of Urbanization and the Decline of Citizenship*

El concepte de llibertat no va sorgir en la història com un ideal totalment articulat i finalitzat. En canvi, la llibertat va ser desenvolupada i expandida al llarg del temps per moviments de base populars i a través d'idees influents que buscaven contrarestar l'experiència de dominació. Per tant, per que la història de la llibertat sigui apreciada, un ha de reconèixer les contribucions que s'han fet en relació amb els seus contextos socials, tot i que alguns d'aquests avenços poden ser extremadament pobres des de la nostra perspectiva actual.*

Llibertat apareix per primera vegada en la història com el terme 'amargi'. Amargi era l'estat desitjat buscat pels camperols sumeris durant una insurrecció camperola. Per a ells, la llibertat significava un anhel de retorn a un passat utòpic en els dies previs a que la solidaritat comunitària fos interrompuda i oprimida pel sorgiment de jerarquia¹³.

Com s'ha esmentat anteriorment en la discussió de l'Estat, els grecs van inventar la política, literalment, en un intent de frenar el poder brutal de l'aristocràcia. Tot i que la ciutadania grega era descaradament exclusiva des de la perspectiva actual, es va establir la idea que les persones eren competents per administrar les seves vides per si mateix sense la mediació d'una autoritat externa. La vida política grega no es va limitar a conservar una perspectiva localista, sinó que es va expandir cap a l'exterior formant una unió de ciutats o confederació, que no tenia una estructura estatal general. Segles més tard, ciutats medievals, o comunes com se les anomenava, també estaven lliures del control de l'Estat i s'organitzen sovint com una democràcia local o república. Aquests municipis s'aplegaren com una confederació en grans regions de Europa¹⁴.

Després de l'època medieval, la revolució a Amèrica va ser fundada sobre la base de la democràcia local de reunions de ciutats i coordinada en totes les colònies per un elaborat sistema de comitès. Les reunions de ciutats, que van començar a Nova Anglaterra, s'escamparen en el curs de la revolució fins al sud llunyà de Carolina del Sud. Aquests òrgans democràtics formaren el que podia haver estat una direcció descentralitzada per a les colònies recent independitzades¹⁵.

Va ser durant aquest temps que la Il·lustració va tenir el seu major impacte. Encara que va ser subvertida per l'instrumentalisme cras del capitalisme, el seu significat com una contribució a la llibertat no ha de ser passada per alt. Amb la Il·lustració va arribar una perspectiva dinàmica en la raó que es va centrar a treure a la llum la potencialitat d'un ésser o concepte, en lloc de la lògica lineal de deducció. La gent es creia ser capaç de confiar en les seves facultats racionals, en oposició a la dependència de la fe, la superstició o l'obediència. A més, existia la creença en el govern popular i la possibilitat de benestar material per a tothom¹⁶.

La influència de la Il·lustració va arribar a tot arreu fins a la base de la societat francesa al final del segle 18. En només qüestió de quatre anys a París es va transformar d'una monarquia absoluta a una democràcia directa. Aquesta democràcia directa va consistir en assemblees de barri on hi anaven els residents de la classe treballadora, coneguts com els *sans-culottes*. Els *sans-culottes* més atrevits demanaren per a tot França l'eliminació

¹³ *The Ecology of Freedom* – p.244-245; *Remaking Society* – p.102-103

¹⁴ *The Rise of Urbanization and the Decline of Citizenship*

¹⁵ Bookchin, Murray, *The Third Revolution*. Vol. 1 (London and Washington: Cassell, 1996) – p.143-246

¹⁶ *Remaking Society* – p.165-167

de l'Estat i s'organitzaren com una confederació de comunes. Aquest clam va arribar literalment a moments de realització abans de ser subvertit pels reaccionaris liberals¹⁷.

Els ideals de la Revolució Francesa d'igualtat política van conduir a una explosió d'idees respecte a la igualtat econòmica. El socialisme i l'anarquisme, ambdós van sorgir després de la revolució. Socialistes anti-autoritaris van buscar un món materialment suficient, lliure dels efectes deshumanitzants del capitalisme. Els anarquistes van posar l'accent en la capacitat dels individus per formar decisions racionals i ètiques lliures de la coerció de l'Estat. Teòrics utòpics buscaven una societat plaent que harmonitzés una estètica zona urbana amb el món natural. I, finalment, internacionalistes cridaren als treballadors de tot el món, independentment de la seva raça, origen ètnic o nacionalitat, per organitzar-se junts i alliberar-se de la dominació capitalista¹⁸.

Durant la Revolució Francesa de 1848 la bandera vermella va ser aixecada sobre París, i es va proclamar una república socialdemòcrata. Aquesta revolució va ser la primera insurrecció dels treballadors en la història. Treballadors parisencs buscaven una forma artesanal del socialisme, i no obstant això, els seus esforços van ser frustrats pels reaccionaris liberals. Una generació més tard, durant la Comuna de París de 1871, les autoritats estatals es van veure obligades a fugir de la ciutat i deixar-la al control directe dels seus ciutadans. Tot i ser de curta durada, la Comuna de París és important perquè també va tractar de reestructurar tot França en una confederació de ciutats democràtiques lliures del control de l'Estat¹⁹.

Abans de ser subvertida pel control bolxevic, la revolució russa va ser marcada per un moviment democràtic de base tant a les zones urbanes com a les rurals del país. Inicialment, els soviets eren organismes veïnals democràtics, compostos d'obriers i soldats, que van abordar una varietat de temes cívics. Al camp, els poblats van prendre el control dels seus propis assumptes i van començar a re-distribució de la terra segons les necessitats. Els soviets i les comunes camperoles van ser desitjades per molts com l'estructura política de Rússia. Després que Lenin arribés al poder, les dues insurreccions dels ucraïnesos populistes i dels mariners de Kronstadt buscaren eliminar el control bolxevic i restablir els soviets democràtics i les comunes de poble²⁰.

En molts sentits, la Revolució Espanyola va ser la revolució de més abast en la història. En aquest moment, la majoria dels treballadors industrials espanyols eren membres del sindicat d'influència anarquista, la CNT. La CNT era sindicalista, el que significa que buscava el control democràtic de la indústria pels treballadors. La revolució mateixa es va iniciar en resposta a un aixecament encapçalat pels generals militars feixistes durant 1936. A Barcelona, els treballadors derrotaren l'exèrcit i ells mateixos van prendre el control de la ciutat. Els treballadors, en tota la ciutat, van expropiar els llocs on treballaven i van començar a fer-ho funcionar i gestionar col·lectivament. En el camp espanyol, els camperols van prendre el control dels seus poblets i van començar a organitzar les seves granges per a ser treballades com col·lectius democràtics. En molts pobles, els diners va ser abolits per complet i la gent era proveïda d'acord amb les seves

¹⁷ *The Third Revolution*. Vol. 1 – p.247-369

¹⁸ Cole, G.D.H. *A History of Socialist Thought: The Forerunners, 1789 – 1850*. Vol. 1 (London: MacMillan & Co LTD, 1953); Bookchin, Murray, *The Third Revolution*. Vol. 2 (London and Washington: Cassell, 1998) – p.2-28

¹⁹ *The Third Revolution*. Vol. 2 – p.192-251

²⁰ Bookchin, Murray, *The Third Revolution*. Vol. 3 (London and New York: Continuum, 2004)

necessitats. Assemblees obreres i camperoles es van connectar en xarxa mitjançant un extens sistema de comitès que va reemplaçar essencialment l'autoritat de l'Estat. Els revolucionaris espanyols van buscar explícitament una societat transformada moralment en la qual tothom contribuís com podés i tothom fos proveït d'acord a les seves necessitats²¹.

Després de la Segona Guerra Mundial, el poder de l'Estat i el capitalisme s'expandiren de manera que al seu torn van conduir a noves contribucions a la llibertat. La contracultura, els drets civils, els moviments contra la guerra, el feminisme, l'ecologisme, el moviment estudiantil, gai, i els moviments veïnals van oferir un desafiament a la societat jeràrquica com a tal. Els moviments d'alliberament negre i de dones van mostrar clarament que les persones van ser discriminades i socialment aïllades per raons no econòmiques, i que els esforços per aconseguir la llibertat no s'han de limitar a la igualtat política i econòmica, sinó que han d'anar més enllà i eliminar completament la jerarquia. En els últims anys el moviment contra la globalització ha continuat la lluita contra el poder centralitzat, i el moviment *Occupy* ha procurat atendre les queixes a través d'assemblees populars organitzades a nivell municipal²².

- Aquesta secció segueix en gran mesura les contribucions a la llibertat fetes a la societat occidental. Inequívocament, algunes formes de dominació, com el racisme i l'imperialisme, es van estendre globalment pels països europeus. Sense voler absoldre aquestes realitats, seria esbiaixat desacreditar els ideals emancipadors que també es desenvoluparen allí. Igual que en altres societats, la dominació europea també es va estendre cap a l'interior en contra de la gran majoria de persones que van poblar Europa. La llibertat és un ideal que es va desenvolupar en tensió dialèctica amb la dominació mateixa. Conceptes com el socialisme, l'anarquisme, i la utopia van sorgir a Europa com a resultat dels intents de les persones per combatre l'absolutisme i l'explotació de classe. A més, les revolucions no occidentals van ser en gran mesura limitades a ser nacionalistes degut a la seva necessitat històrica d'expulsar als imperialistes occidentals. Per contra, moltes de les revolucions occidentals tingueren el privilegi històric d'anar més enllà del nacionalisme i promogueren els ideals universals arreu del món - els ideals com la democràcia i socialisme²³.

Llibertat social

La història ha demostrat que existeix cada vegada un més gran potencial en el que podem aconseguir per a les nostres societats. És important saber com la gent en el passat han ampliat l'ideal de la llibertat per tal de veure les possibilitats que es troben al nostre present i futur. El comunisme ofereix un concepte de llibertat que és doble a la naturalesa, que implica tant una forma positiva com una de negativa. Aquestes són alliberar-se de l'explotació, i la llibertat per a adonar-se del propi potencial individual com a ésser humà. Per tant, per a realitzar plenament la llibertat, una societat ecològica ha de oposar-se a totes les formes d'explotació, ja sigui econòmica, ètnica, sexual, o qualsevol altra forma. Una societat ecològica ha de tractar de minimitzar el sofriment de tothom, alhora que permet que qualsevol persona assoleixi el seu potencial creatiu²⁴.

La superació de la crisi social i ecològica ha d'involucrar una renovació de la

²¹ Bookchin, Murray, *The Third Revolution*. Vol. 4 (London and New York: Continuum, 2005) – p.95-260

²² *Remaking Society* – p.152-58; Bookchin, Murray, *Toward an Ecological Society* (Montreal: Black Rose Books, 1980) – p.11-31; Bookchin, Murray, *Post-Scarcity Anarchism* (Palo Alto, CA: Ramparts Press, 1971) – p.31-54

²³ *The Third Revolution*. Vol. 1 – p.16-19

²⁴ *The Ecology of Freedom* – p.218-219, 351-352

individualitat. L'individualisme contemporani, que es defineix com l'absència d'obligacions socials, és una concepció alienant de la individualitat que fomenta la competència i l'egoisme²⁵. Per contra, el Comunalisme sosté que, una personalitat ben completa i desenvolupada només és el resultat de la participació empoderada en les pròpies comunitats i per mitjà dels vincles de les relacions de cooperació amb els membres d'aquestes comunitats. La participació directa ofereix a la persona la visió i un grau de control sobre els esdeveniments socials dels que ell o ella en són part. També revela la nostra dependència mútua l'un de l'altre i dóna compliment a la nostra necessitat social de solidaritat. D'altra banda, la participació ofereix a cada individu un espai públic per compartir les seves pròpies habilitats i experiències amb un grup més gran. Una renovada estima per la diversitat podria sorgir a mesura que les societats reconeguin que reconèixer i celebrar les diferències condueix a una forta unitat²⁶. En última instància, la societat ha de mantenir un tipus d'individualitat que, tal com Murray Bookchin va descriure, és "guiada per una idea racional, humana i altruista del bé social i comunitari"²⁷.

Una societat d'individus empoderats també ha d'implicar l'absència d'un mercat d'explotació, i la llibertat de participar en una economia basada en l'ètica. El comunalisme sosté que no hi ha impediments tècnics per aconseguir una societat "post-escassetat". Avui en dia, el capitalisme crea una escassetat artificial de béns, mentre que els mitjans de comunicació s'utilitzen per generar necessitats artificials en les nostres ments. Una societat post-escassetat és possible gràcies a rebutjar la noció de necessitats il·limitades, i la seva substitució per un compromís per millorar el benestar de totes les persones i el nostre enton. La riquesa material s'intercanviaria per una vida en què les necessitats individuals s'assolirien conscientment amb l'objectiu en ment de permetre les nostres potencialitats creatives i culturals. La tecnologia moderna, per exemple, té el potencial de produir una quantitat suficient de productes per a totes les persones, alhora que redueix les dificultats de la mà d'obra humana. Això no vol dir una vida ascètica de la negació. Per contra, mitjançant l'eliminació del consumisme induït pel mercat, la tecnologia avançada podria ser utilitzada per proporcionar la base material per a l'assoliment dels desitjos estètics, intel·lectuals i sensorials de cada individu dins d'un context social, ètic²⁸.

Per a una apreciació més completa de la llibertat social, distingirem entre els conceptes de justícia i llibertat. La justícia busca la igualtat de tractament de totes les persones de manera uniforme, i les recompensa en proporció a la seva contribució. Persones individuals, però, són diferents per moltes raons, entre les quals s'inclouen la mala salut, discapacitat o edat. La justícia crea inadvertidament la desigualtat perquè no para compensar les necessitats individuals, en lloc de la contribució. Per contra, la llibertat ha d'estar basada en una ètica de la preocupació per les dificultats o sofriments personals i esforçar-se per eliminar aquestes dificultats. D'acord amb això, l'autèntica llibertat crea la igualtat a través del reconeixement i compensació de les desigualtats²⁹.

²⁵ *Toward an Ecological Society* – p.147, 253; *The Ecology of Freedom* – p.418, 433

²⁶ *Toward an Ecological Society* – p.47, 187; *The Ecology of Freedom* – p.168, 413; *The Politics of Social Ecology* – p.83-86

²⁷ *Remaking Society* – p.120

²⁸ *Post-Scarcity Anarchism* – p.10-11, 134-136; *Toward an Ecological Society* – p.25, 36-37; *The Ecology of Freedom* – p.136-140

²⁹ *Toward an Ecological Society* – p.64-65; *The Ecology of Freedom* – p.73-75; *Remaking Society* – p.96-100

El comunisme emfatitza l'experiència subjectiva de l'individu, i la seva capacitat d'acció reflexiva. El compromís amb la realització de tot el potencial de l'individu a través d'una ètica de la cura i la cooperació és la base per a l'abolició de la dominació com a tal. El nostre alliberament ha d'incloure la reconstrucció de les nostres pròpies psiques de tal manera que una classificació piramidal de diferències se substitueixi amb una perspectiva ecològica per la qual s'encoratgen les diferències individuals i es celebren com contribucions a l'enriquiment i embelliment de tota l'experiència de la vida³⁰.

Aquest context social produiria una societat lliure d'opressió. La supremacia blanca cessaria, i la gent de color i els blancs tindrien el mateix poder social compartit. Tot i que la diversitat ètnica i cultural ha de seguir sent, el concepte de "races" diferents arribaria a la seva fi. Els rols tradicionals de gènere ja no serien l'estàndard per als homes i dones, i que estarien lliures de triar el seu comportament i funcions d'acord als seus propis interessos i punts forts. Les persones estarien facultades per triar la seva identitat de gènere i les relacions sexuals lliurement sense retribució moral o interferència política. El classisme i l'estatus econòmic ja no serien possibles quan es proveeix a tothom segons les seves necessitats. Les persones discapacitades no serien tampoc objecte de discriminació, i se les proveiria de manera que siguin capaces de complir les seves passions en la mesura del possible. L'experiència subjectiva de la infància estaria valorada, i la dominació paternalista seria reemplaçada pels pares que facilitarien el seu desenvolupament cap a l'edat adulta. I per últim, però no menys important, l'èmfasi posat en l'experiència subjectiva de la gent donaria lloc a una cultura oposada activament a la violació i l'abús físic, psicològic i sexual.

Democràcia directa

El comunisme exhorta a les persones a prendre el control de les seves vides a través del paper de ciutadania activa. Aquí, ciutadania no vol dir escriure o fer peticions als seus legisladors. En canvi, és l'apoderament de totes les persones a participar directament en la decisió de la legislació social. La individualitat i la comunitat democràtica es reforcen mútuament a través del desenvolupament de les virtuts cíviques i el compromís amb el benestar de totes les persones. Per tant, una persona ha de participar en la presa de decisions socials amb la consideració de com una decisió no només afectaria a un mateix, sinó com afectaria els altres com ella³¹.

Per aquestes raons, els Comunalistes advoquen per la creació de les assemblees legislatives de democràcia directa a nivell de barri o poble com els únics òrgans de decisió política sobre el terreny. Aquestes assemblees han de reunir-se periòdicament i seguir les regles definides d'ordre que donen a cada persona el dret a parlar, tot mantenint les reunions dins d'una durada de temps acceptable. A més, tots els ciutadans se'ls permetria contribuir a l'agenda de la reunió. La pròpia confiança personal en la participació ha de ser el resultat natural de l'educació i l'experiència proporcionada per la seva participació. D'altra banda, cal reconèixer que seria impossible que una societat sencera prengués decisions amb el consentiment unànime. Alguna forma de votació per majoria no només és inevitable, sinó també desitjable. Dissens públic amb les decisions

³⁰ *Post-Scarcity Anarchism* – p.82; *Toward an Ecological Society* – p.60; *The Ecology of Freedom* – p.397-401

³¹ *Toward an Ecological Society* – p.47, 238, 253-254; *The Politics of Social Ecology* – p.86-88

preses per majoria ha de ser benvinguda i encoratjada perquè les opinions discrepants serveixen com a força generadora d'idees fresques. Els que mantenen posicions que no tenen el suport de la majoria conservarien la llibertat de defensar persistentment la seva postura a través del discurs raonat. Els detalls i les regles de cada assemblea s'han de fundar de forma democràtica en un conjunt de regles acuradament construït³².

Argumentar a favor de la democràcia directa local no vol dir que seria necessari o requerit per a tots els ciutadans a assistir a reunions de l'assemblea. Fins i tot els nivells d'assistència no són significatius. Es pot suposar que durant les èpoques ordinàries l'assistència podria ser bastant baixa. Mentre que durant els temps més polèmics es pot esperar que l'assistència de les persones serà molt més gran. L'important aquí és que totes les persones tenen la llibertat de participar sempre que ho desitgin³³.

Un punt important a tenir en compte en considerar la viabilitat de la democràcia directa és la separació de la formulació de polítiques de l'administració d'aquestes polítiques. Totes les polítiques només han de ser fetes directament per les assemblees ciutadanes. L'administració d'aquestes polítiques seria manejada pels delegats que no tenen cap poder de decisió política per compte propi. En el seu lloc, s'emetrien mandats que descriuen la gamma d'accions i poders atorgats als delegats. Tots els delegats estarien subjectes a revocació immediata per les assemblees si no segueixen els mandats que se'ls donen. Els delegats administratius podrien ser elegits o fins i tot triats a l'atzar en un esforç conscient per evitar la professionalització o centralització de l'administració social. Aquesta separació de la formulació de polítiques de la seva administració és un punt crític. Si en algun moment els delegats elegits per administrar les polítiques de la comunitat comencen a decidir les polítiques socials per si mateixos, aleshores el poder haurà deixat d'estar a les mans dels ciutadans, establint així les bases per a un nou Estat³⁴.

Per obtenir una millor comprensió de les polítiques assembleàries considerem dos exemples diferents. D'una banda, es podria fer una política que restringís a la gent de participar en algunes accions. Per exemple, es podria aprovar una política que prohibís la tala d'arbres en algunes zones boscoses. Per altra banda, pot ser una política que permet a les persones a prendre certes accions. Un exemple d'això podria ser quan una assemblea decideix construir un pont sobre un canal d'aigua. Un equip d'enginyers és probable que s'encarregui de l'elaboració de diverses propostes de pont per que l'assemblea pugui triar. Seria responsabilitat dels enginyers explicar les seves diferents propostes en un llenguatge clar perquè tots ho entenguin, però la decisió de quin pla s'hauria de materialitzar seria decidida per l'assemblea³⁵.

Sens dubte, hi haurà moments en què les polítiques s'infringeixin. Aquestes circumstàncies s'han de produir a un ritme tremendament menor que en la nostra societat actual perquè les polítiques actuals existeixen per mantenir una estructura de poder deshumanitzant i grans desigualtats en la riquesa. No obstant això, quan es sospita que una política s'ha trencat, la investigació s'ha de fer per mitjà d'un jurat popular format per persones conegudes per qui està sota sospita. Quan s'hagi decidit que una persona és un perill físic per a la seva comunitat, llavors aquesta persona ha de ser

³² *The Politics of Social Ecology* – p.56-59, 131

³³ *The Ecology of Freedom* – p.435; *The Politics of Social Ecology* – p.157-158

³⁴ *The Rise of Urbanization and the Decline of Citizenship* – p.246-247

³⁵ *The Politics of Social Ecology* – p.105-107

restringida en un centre terapèutic còmode, que millora la vida i que ofereix assessorament, atenció i activitats productives. No ha d'haver presons de cap mena. L'enfocament d'aquest sistema de seguretat ha de ser la reintegració sana de l'individu en la societat.

Un altre component important de la democràcia directa és que no s'oposa a la governabilitat en zones més extenses de la societat. De fet, aquest sistema es pot ampliar a nivell regional, fins i tot a nivell mundial, sense necessitat d'un Estat centralitzat. Per fer això, les ciutats i pobles formarien un òrgan administratiu de delegats per mandat de la mateixa manera que l'administració es maneja a nivell local. Aquesta forma de cooperació inter-municipal s'anomena confederació. Les polítiques de la Confederació seguirien fent-se directament per la ciutadania, només que ara a través de referèndums. Els resultats d'un referèndum es decidirien a favor de la majoria del total de vots emesos. Cada ciutat estaria obligada a seguir les decisions dels ciutadans en el seu conjunt, donant així als ciutadans poder regional per prevenir un municipi de causar danys a l'entorn o abusos contra els drets humans. A través d'una confederació, a tots els ciutadans se'ls dóna poder col·lectiu per administrar la societat sense necessitat de crear una institució intermèdia amb poder sobre ells³⁶.

La resolució dels conflictes entre els municipis s'han de centrar en les tàctiques no violentes. Quan sigui necessari, la facilitació o l'arbitratge s'han de proporcionar des de fora de les zones que estan en conflicte. Aquests conflictes s'espera que siguin rars donada l'abolició de les desigualtats de poder i de riquesa en tota la societat. Si sorgeix una situació que un municipi ha de defensar-se físicament, aquesta defensa ha d'organitzar al voltant de les milícies democràtiques controlades per les assemblees populars, a diferència d'un exèrcit professional jeràrquic.

Tecnologia alliberadora

Tot i que la tecnologia ha estat utilitzada per explotar i simplificar el planeta en una escala alarmant, no és la tecnologia en si que té la culpa aquí. Més aviat, és el fet que les tecnologies estan dissenyades i emprades en el context d'una societat jeràrquica i rapinyaire. En una societat ecològica, la tecnologia podria estar orientada a exercir un paper alliberador per als éssers humans tot millorant també la integritat i la biodiversitat de la natura no humana. D'aquesta manera, la tecnologia es faria servir amb el propòsit d'eliminar la fatiga i la monotonia, i les tècniques d'estalvi de treball s'aplicarien a fi de minimitzar la quantitat de treball necessari per cadascú³⁷.

Tot i que la automatització rebrà molta atenció, cal subratllar que no estem advocant per un entorn completament automatitzat, robotitzat, on les persones no estan involucrats en la producció. El que és important és que aquestes tecnologies poden ser descentralitzades i posades sota el control directe d'una comunitat. El fet que la robòtica i l'automatització es poden utilitzar per satisfer les necessitats de cada un dóna a la gent l'opció de fins a quin punt utilitzar aquestes tècniques. Una societat ecològica alliberaria

³⁶ Bookchin, Murray - "The Meaning of Confederalism": http://www.democracynature.org/voll1/bookchin_confederalism.htm; *The Politics of Social Ecology* – p.95-109

³⁷ Per a una excel·lent discussió sobre el paper de la tecnologia, vegeu: *The Ecology of Freedom* – p.302-355

temps de les persones a fi i efecte de formar el caràcter a través de la participació cívica i per a l'aplicació dels esforços personals cap a les activitats artístiques i professionals que cadascú estimi convenients. De fet, el treball en si es convertiria en una activitat lúdica que permetria que cada individu es doni compte del seu propi potencial creatiu a un ritme pausat de la seva pròpia elecció. Les persones serien dotades de l'oportunitat de trobar un equilibri complex entre el treball mental i treball físic, interior i exterior, de treball comunal i solitari, entre l'artesania i l'agricultura, i entre la ciutat i el camp. Per explorar aquestes possibilitats encara més, aquí hi ha una breu explicació de les possibilitats tecnològiques pel que fa a les àrees de manufactura, la mineria, l'agricultura i l'energia³⁸.

Manufactura

A causa del desenvolupament de disseny per ordinador en 3D i màquines controlades per ordinador, pràcticament totes les àrees de la fabricació poden ser totalment automatitzades i escalades per a la producció local. Tots els processos individuals de treball del metall i la fusteria, incloent el tall de precisió, donar forma i unir poden ser manejats per un conjunt relativament petit de màquines i allotjats en un centre de barri. Els processos automatitzats també es poden implementar per a la fabricació local de qualsevol forma de vidre, plàstic, o roba que pot ser dissenyada per qualsevol persona. Juntament amb aquesta capacitat, pràcticament qualsevol producte acabat es pot muntar de forma automàtica basat en arxiu informàtic d'instruccions de muntatge d'un element. Per exemple, qualsevol persona al món pot descarregar els arxius de disseny i muntatge per a un cotxet de nadó. Totes les parts - possiblement una combinació de metall, plàstic, fusta i tela - serien fabricades directament i després totalment acoblades, tot això sense requerir labor humana³⁹.

Documentació per a la maquinària productiva s'hauria de fer disponible gratuïtament a través d'Internet, el que permetria la ràpida transferència de coneixements tècnics i mecànics arreu del món. Documentació podria incloure una llista de materials, arxius de disseny per ordinador, vídeos instructius i programari col·laboratiu, com ara un sistema de revisió, un fòrum de discussió, i un wiki. A més, es podria proporcionar l'assistència a través de videoconferència amb el propòsit de fer més fàcil contestar preguntes i demostrar tècniques.

El manteniment de la infraestructura industrial es podria automatitzar també. Peces de màquines, fluids, i els índex de comportament poden ser controlats per mitjà de sensors que proporcionen les dades a un sistema de control per ordinador. En la mesura

³⁸ *Remaking Society* – p.196; *The Ecology of Freedom* – p.427-30; *Post-Scarcity Anarchism* – see 'Toward a Liberatory Technology' p.83-139

³⁹ Exemples d'aquesta tecnologia inclou:

braços robotitzats pel maneig de matrius de forja: <http://www.youtube.com/watch?v=p0wE4tSVfUc>;

soldadura per arc robotitzada: <http://www.youtube.com/watch?v=HUU3HdxOqZs>

torns controlats per ordinador: <http://www.youtube.com/watch?v=ZAn0eqRpLFO>

taller de fusteria robotitzat: <http://www.youtube.com/watch?v=lk1qfs1yq58>

serradora portàtil automatitzada: http://www.youtube.com/watch?v=a_yjXn4o5iU

màquina de bufat de vidre automatitzada: http://www.youtube.com/watch?v=IOZGruQQ_j8

teler controlat per ordinador: <http://www.youtube.com/watch?v=IxdPG4YeWDw>

programari de programació robòtica: <http://www.youtube.com/watch?v=5Ntbzm7icyA>

i: <http://www.youtube.com/watch?v=IFnkDbu26dw>

braços robòtics utilitzats per al muntatge de motors: <http://www.youtube.com/watch?v=Fnzl6sBOsA>

magatzem automatitzat: <http://www.youtube.com/watch?v=mnUmtbRqSc4>

necessària, una màquina podria ser desmuntada amb robots, i cada part es podria provar a través d'una sèrie de proves de diagnòstic. Quan el diagnòstic de la màquina determinen una falla, es podria fabricar una peça de recanvi i instal·lar-se sobre la marxa sense necessitat d'intervenció humana.

Mineria

Tot i la utilització de la maquinària controlada per ordinador cap a finalitats alliberadores, l'eliminació de qualsevol nova producció de metall ha de ser considerada una possibilitat real. Grans quantitats de metalls són llançats als abocadors cada any. Segons un informe, el director d'energia a una important empresa d'alumini ha estimat que hi ha més d'alumini en els abocadors del que es pot ser produir a partir del mineral que s'extreu del subsòl. Ell va més enllà en suggerir que això pot ser cert també pel coure i l'or⁴⁰. A més, una societat ecològica necessàriament ha de consistir en un entorn construït completament refet, un entorn en el què es porti el gegantisme urbà i el regnat de l'automòbil privat cap a la seva fi. En un entorn construït reconstruït d'acord amb els preceptes ecològics, juntament amb una economia orientada cap a la producció per a la vida en lloc de guanys, podríem molt bé trobar-nos enmig d'una abundància de metalls, amb una necessitat molt atenuada o nul·la per a la nova producció de metalls.

No obstant això, si es necessita un cert grau d'extracció de nous metalls, es pot fer d'una manera no destructiva, tot alleujant l'esforç. Des de l'any 2010, un forn de ferro ha estat en funcionament totalment automatitzat des de la mina fins al port. Tota l'operació s'administra de forma remota per ordinador⁴¹. Aquest enfocament d'automatització es pot acoblar amb un mètode biològic de l'extracció de metall. Aquest procés, anomenat bio-mineria, emprava microorganismes per lixiviar els metalls de la mena. El desenvolupament de tècniques de bio-mineria és important, ja que utilitza només una petita quantitat d'energia, requereix poca infraestructura d'instal·lació, treballa, a la vegada, amb minerals de baixa i d'alta llei, i té requisits laborals mínims. Encara més, porta la natura a un procés altrament inorgànic, i per tant ajuda a aclarir encara més la necessitat d'una relació de cooperació amb el món natural⁴².

La producció d'alumini impacta negativament al medi en molts aspectes. El procés estàndard crea una sèrie de subproductes tòxics, mentre que utilitza enormes quantitats d'energia elèctrica. Si la producció d'alumini ha de continuar, un mètode alternatiu s'ha d'establir. Estudis recents han arribat a la conclusió que l'alumini pot extreure's mitjançant bio-mineria i reduint dràsticament les necessitats d'energia i les emissions de CO₂ i al mateix temps eliminant altres productes residuals indesitjables⁴³. El fet que els minerals de baixa llei puguin ser processats a través bio-mineria obre la porta per a la producció d'alumini directament de l'argila, que és silicat d'alumini. A través d'aquest enfocament, la producció d'alumini podria descentralitzar-se radicalment de manera que la gent de tot el món podrien fabricar el seu propi alumini servint-se d'un recurs local i

⁴⁰ <http://www.fastcompany.com/magazine/107/landfill.html>

⁴¹ http://www.riotinto.com/media/5157_7037.asp

http://www.steelguru.com/raw_material_news/Rio_Tinto_Mine_of_the_Future_programme_tests_advanced_technologies/209531.html

⁴² http://openfarmtech.org/w/images/4/43/Biomining_-_Carmen_Tailings-Com.pdf

http://openfarmtech.org/w/images/d/df/Biomining_-_A_Useful_Approach_Toward_Metal_Extraction.pdf

http://wiki.biomine.skelleftea.se/wiki/index.php/Main_Page

⁴³ <http://opensourceecology.org/w/images/c/c9/Halman.pdf>

abundant⁴⁴.

Agricultura

La tecnologia avançada es pot aplicar a l'agricultura d'una manera orgànica que millora la biodiversitat circumdant, així com els plaers del conreu. Un exemple típic de la maquinària agrícola beneficiosa és la del tractor. Mitjançant l'ús d'una àmplia varietat d'accessoris, un tractor s'utilitza per aixecar i transportar objectes pesats, l'excavació, el cultiu, sega, la sembra, la perforació amb barrina, i la barreja de compost, juntament amb moltes altres tasques útils. Per la mateixa raó, la maquinària robotitzada i automatitzada es pot emprar en les petites explotacions que fan créixer menjar nutritiu, deliciós, tot millorant el sòl.

Mitjançant l'acoblament d'automatització agrícola amb els principis de la permacultura i un sistema de programari avançat, es podrien crear granges lliures de treball, compostes per policultius complexos, que siguin tant parcs infantils estètics, com llocs de producció d'aliments. La permacultura és una forma intensiva d'informació de l'agricultura ecològica, que busca millorar la biodiversitat mitjançant el disseny acurat dels seus components de manera que cada element de la granja serveix per a múltiples funcions i es col·loca en un lloc que és mútuament beneficiós per a altres elements propers. A més, té com a objectiu millorar el sòl, facilitant la successió vegetal natural. Un exemple de disseny de permacultura és la tècnica de sembra de companyia anomenat les "tres germanes", on els fesols, el blat de moro i la carbassa es conreen junts. El blat de moro proporciona una estructura on s'enrotllen els fesols, les mongetes fixen el nitrogen en el sòl, i la carbassa ofereix una cobertura del sòl per tal de retenir la humitat i evitar que les males herbes creixin. Els llocs de permacultura estan dissenyats per utilitzar les plantes que atrauen els insectes benèfics i aus que serveixen com a mètode de control biològic de plagues. I, finalment, es posa un fort èmfasi en les plantes perennes que creixen i la substitució del treball de conreu amb *mulching* (cobertura) per reduir al mínim la mà d'obra humana i el destarotament del sòl⁴⁵.

La Permacultura assistida per ordinador (PAO) pot ajudar en el desenvolupament de plans agrícoles ecològics modelant la zonificació d'ús del sòl, policultius intensius, i estimacions de producció, tot actuant com a guia per a la coordinació de la plena utilització de materials locals per evitar el malbaratament. La pagesia, famílies o col·lectius, hauran d'aportar al programari la informació necessària perquè es pugui generar el model. Aquesta informació podria tenir en compte el clima, la topografia i la hidrologia local, entre d'altres. El programari podria accedir a una base de dades modificada públicament que emmagatzema informació sobre les comunitats de plantes (acompanyants), el seu apropiat espaiament, les dates de germinació i de collita, els requeriments d'aigua i de Sol, i molts altres atributs. A través d'aquesta informació, el programari PAO generaria un model que detalli la varietat de plantes a conrear, els seus millors llocs d'acord amb el sòl, el Sol, i el drenatge, el volum esperat d'aliments, medicaments i productes d'origen animal, així com la quantitat de les plantes que poden convertir-se en biocombustibles, bioplàstics, o humus. Amb el pla de modelatge a mà, els pagesos poden anar a través d'un procés democràtic a modificar-lo i decidir-se per un pla acceptable. El pla finalitzat, es podria anar modificant, any rere any, d'acord a les

⁴⁴ <http://blog.opensourceecology.org/2010/12/open-source-aluminum/>

⁴⁵ Mollison, Bill, *Introduction to Permaculture*. 2nd ed. (Tyalgum, NSW, Australia: Tagari Publications, 1994); Hememway, Toby, *Gaia's Garden* (White River Junction, VT: Chelsea Green Publishing, 2000)

circumstàncies i a gust dels participants. A més, aquests plans podrien estar vinculats amb les granges del voltant de la regió per tal d'harmonitzar els seus esforços a fi d'aconseguir una forma regional d'agricultura que és alhora descentralitzada i ecològica.

Les complexitats de la sembra de companyia intensiva en l'escala d'una granja, a diferència d'un jardí del pati del darrere, es presta a l'ajuda dels robots de camp petits i autònoms. Els robots de camp podrien dur a terme moltes tasques útils, com el trasplantament, la birbada, escampar l'humus, i fer la collita. Es podrien posar en funcionament sistemes automatitzats per controlar els sistemes de reg per degoteig o l'alliberament dels fertilitzants orgànics. Fins i tot es podria implementar un sistema robòtic per acorralar pollastres o ànecs en una àrea específica perquè mengin insectes. També es podrien utilitzar hivernacles automatitzats per a les tasques d'arrencar llavors i fer planter. Per separat, hivernacles automatitzats podrien implementar un sistema de aquaponia avançada que produeixi grans volums de peix, vegetals i biocombustibles. Aquestes tecnologies, juntament amb els formularis automatitzats de maquinària agrícola més convencional, podrien proporcionar una abundància d'aliments amb un mínim de mà d'obra necessària i al mateix temps millorar el sòl i augmentant biodiversitat local⁴⁶.

Energia

L'energia per a una societat ecològica no ha de dependre dels combustibles fòssils, sinó que ha de consistir en una varietat de fonts renovables que permetin l'auto-abastiment local. Els mètodes per a la producció d'energia renovable inclouen no només els panells solars familiars, 'molins' de vent (aerogeneradors), i els biocombustibles, sinó també els sistemes d'energia solar concentrada, piles de combustible d'hidrogen i piròlisi. En conjunt, aquestes tècniques poden subministrar una comunitat local amb la totalitat del seu combustible i les necessitats d'electricitat⁴⁷.

Per exemple, la piròlisi és un procés que converteix la biomassa en quantitats variables de carbó vegetal, gas de síntesi, i bio-oli. El gas de síntesi es pot convertir directament

⁴⁶ Exemples d'aquesta tecnologia inclou:

petits robots de camp agrícoles: <http://www.youtube.com/watch?v=jdEdV-ct1HM>;
i: <http://www.fieldrobot.nl/>

braç robòtic utilitzat per a la collita de maduixes: <http://www.roboticharvesting.com/videos.html>

trasplantadora automatitzada: http://www.youtube.com/watch?v=6p_9IRvzgAg

trasplantadora automatitzada d'hivernacle: <http://www.youtube.com/watch?v=AHTADM0Ubd8>

robot que s'enfila a l'arbre per collir cocos: <http://www.youtube.com/watch?v=CHHuOyXB8iU>

galliner automatitzat: <http://www.youtube.com/watch?v=h7Nwis6maEw>

tractor sense conductor: <http://www.youtube.com/watch?v=b01L4XQSMVc>

robot per a realitzar la birbada: <http://www.youtube.com/watch?v=WZGoZt6JYJE>

munyidora automatitzada: <http://www.youtube.com/watch?v=If7iA4sMpF8>

Sistema de aquaponia creat que fa possible el creixement d'1 milió de lliures d'aliments per any en un espai de solament 3 acres: <http://www.youtube.com/watch?v=jV9CCxdkOng&NR=1>

⁴⁷ Exemples d'aquesta tecnologia inclou:

Energia solar fotovoltaica de concentració: <http://www.youtube.com/watch?v=12FZSYPV2KI>

Emmagatzematge nocturn d'energia solar: <http://www.scientificamerican.com/article.cfm?id=how-to-use-solar-energy-at-night>

Piròlisis: <http://www.fao.org/docrep/T4470E/t4470e0a.htm>

Dades de grans aerogeneradors: <http://www.enercon.de/en-en/66.htm>

Dades de la pila de combustible Bloom d'hidrogen: <http://www.bloomenergy.com/fuel-cell/es-5700-data-sheet/>

Presentació de la pila de combustible Bloom: <http://www.youtube.com/watch?v=5RehT-Do9bs>

en electricitat mitjançant una pila de combustible d'hidrogen d'alta eficiència que produeix molt baixes emissions. El diòxid de carboni que es desprèn en el procés és aquell que va ser originalment segrestat per la biomassa utilitzada en el procés de piròlisi, fent que el cicle de producció sencer sigui neutre en carboni.

Donats els beneficis ecològics que presta, el carbó vegetal fet durant la piròlisi es coneix comunament com el *biochar*. Quan s'afegeix el *biochar* al sòl, es millora la retenció de nutrients i per tant augmenta la fertilitat del sòl. Donat que el *biochar* és altament resistent a la descomposició, tot el carboni contingut en el *biochar* es manté efectivament fora de l'atmosfera durant milers d'anys. Ja que la biomassa que es converteix en *biochar* absorbeix CO₂ atmosfèric durant el seu creixement, aquest mètode de producció d'energia és part d'un procés *negatiu en carboni* que produeix un additiu beneficiosa pel sòl, millorant-lo. Per tant, el *biochar* té un gran potencial per reduir els alts nivells de diòxid de carboni a l'atmosfera⁴⁸.

Hi ha més àrees econòmiques que no estan cobertes aquí en aquest fulletó on es podria aplicar un enfocament alliberador a la tecnologia. El que l'anàlisi anterior demostra és que les tecnologies necessàries i fonts d'energia ecològiques essencials per a l'establiment d'una societat descentralitzada, ecològica existeixen ara i estan al nostre abast.

Economia ètica

Una economia ecològica hauria de ser col·locada sota el control directe de la ciutadania, de la mateixa manera que les polítiques socials. En efecte, els mitjans econòmics de producció - la terra i els equips - haurien de ser col·locats sota el domini de l'assemblea, i la integració econòmica regional s'aconseguiria a través de la confederació. El rang de les decisions econòmiques dirigides per assemblees inclouria, entre altres, la quantitat de diversos béns que haurien de ser produïts per l'any, i quines tecnologies es considerarien acceptables per al seu ús. Els detalls de com es produirien els béns i com es prestarien els serveis haurien de ser decidits i administrats per les persones que dediquessin el seu temps a treballar en o mantenir un lloc de treball, com una granja, taller, o un hospital. Les assemblees decidirien el que cal fer, i els centres de treball decidirien com es fan⁴⁹.

Una economia ètica seria una que estaria planejada cooperativament en lloc de tenir béns assignats dins d'un mercat competitiu. Planificació econòmica democràtica podria ser assistida en gran mesura per un sistema de programari avançat. Cada article que es fabriqués - no incloent articles fets a mà únics - podria ser inclòs en el sistema. Aquesta entrada inclouria la documentació que detallaria les necessitats de material de l'element i instruccions de construcció. A més, s'inclouria una avaluació de la quantitat d'hores de

⁴⁸ Informació sobre *biochar* - <http://opensourceecology.org/w/images/e/e8/SCM-30.pdf>

Processador pirolític - <http://www.advbiorefineryinc.ca/technology/>

⁴⁹ Bookchin es refereix a aquesta economia com a 'economia moral'. Nosaltres, no obstant, creiem que seria més apropiat referir-s'hi com a 'economia ètica' dada la distinció que el mateix Bookchin fa entre ètica i moralitat. Per Bookchin, la moralitat és un estandar que no es basa en l'anàlisi racional d'una comunitat. Contràriament, la ètica implica un qüestionament racional i un debat sobre el que està bé i el que no. *The Ecology of Freedom* – p.72-73; Bookchin, Murray, *The Modern Crisis* (Philadelphia: New Society Publishers 1986) – see 'Market Economy or Moral Economy?' p.77-98; *The Politics of Social Ecology* – p.111-120

treball que estarien involucrades en la seva producció, la capacitat actual per produir localment una quantitat desitjada, les seves necessitats d'energia, i les avaluacions qualitatives de l'impacte social i ecològic de la seva fabricació. Durant les reunions anuals de planificació econòmica, la gent proposaria i decidiria quins elements serien necessaris pel municipi com a unitat col·lectiva, com ara un edifici públic. A més, les persones o les llars haurien de presentar el seu pla de necessitats previstes per a l'any. Inicialment això es faria a partir de zero, però després es pot modificar any rere any. Aquest pla seria quantificar categories d'articles necessaris - com el nombre de parells de sabates o quants quilos de fruita - no els detalls dels articles mateixos. El programari podria afegir informació de tothom per tal d'avaluar el que es podria produir a nivell local, els bens que haurien de venir d'altres llocs de la confederació, quanta mà d'obra es necessitaria, i compilaria informes detallant notes qualitatives, enviades pels usuaris. En una economia que produís per la necessitat en lloc de fer-ho pels guanys i en una societat orientada cap a la creativitat i la cooperació en lloc del consumisme, és probable que les sol·licituds totals de consum caurien per sota de la seva capacitat productiva. No obstant això, si es troba que les sol·licituds són excessives llavors les excessos es posen de manifest, i es podria demanar a la gent que modifiquessin els seus plans en conseqüència. Aquest procés es realitzaria de forma iterativa fins que un pla col·lectiu viable fos votat a favor⁵⁰.

El pla econòmic modelat amb ordinador hauria de ser capaç d'estimar quanta mà d'obra es necessitaria en cada àrea productiva. Aquelles persones amb capacitat de treballar s'esperaria que ajudessin en la consecució dels objectius de les assemblees democràtiques. Les persones se'ls hauria de permetre aportar voluntàriament el seu temps a la tasca necessària de la seva elecció. S'hauria de produir-se de forma natural l'aportació de temps voluntari per complir amb les tasques de treball necessàries, perquè els que anirien a fer la feina haurien participat (o almenys tingut la llibertat per fer-ho) en la presa de decisions de la seva assemblea. Encara més, serien part d'una comunitat cooperativa els membres de la qual es coneixerien directament. Situacions en les que no es troba un nombre suficient de voluntaris podrien ser manejades d'una manera no coercitiva. Inicialment, el conjunt podria valorar de nou si l'objectiu encara es desitja a la llum de com es desenvolupa la situació. Si el conjunt conclou afirmativament, llavors la gent podria simplement ser preguntada de nou per fer un pas endavant i ajudar. Si aquest mètode falla, llavors l'esforç es podria fer més atractiu mitjançant la planificació d'una festa o una celebració d'acompanyament. En cas contrari, i en última instància el pla seria cancel·lat fins que es disposés de suficient suport.

Encara que l'ús alliberador de la tecnologia permet una descentralització radical de la fabricació, els municipis sempre seran interdependents amb altres municipis per a diferents productes - matèries primeres i diversos articles agrícoles o manufacturats. Aquestes comunitats no han de participar en un concepte burgès de comerç monetari. En el seu lloc, una comunitat que rep els articles necessaris, elements que es produirien amb un mínim d'esforç físic, pot expressar la seva gratitud i aconseguir la reciprocitat, responent amb regals fets a mà o mitjançant l'enviament d'una delegació de tant en tant per fer la música o per proporcionar un banquet.

D'acord amb el concepte comunalista de llibertat social, la distribució de béns en una

⁵⁰ Aquestes idees són prestades en part de Michael Albert i Robin Hahnel que van desenvolupar una proposta de sistema de planejament econòmic democràtic que ells anomenen 'economia participativa'; Albert, Michael, *Parecon: Life After Capitalism* (London and New York: Verso 2003) – p.118-147

societat ecològica s'hauria de fer no en funció de la contribució productiva de cadascú, sinó d'acord a les seves necessitats. Dins de la capacitat de l'assemblea local o confederació, les sol·licituds materials de cada persona han de ser complertes d'acord a la seva pròpia determinació de les necessitats. L'acaparament i el consum conspicu deixarien d'existir, ja que qualsevol podria tenir els mateixos bens com qualsevol altra persona. Més significativament, la gent estaria lliure de la manipulació psicològica dels anunciants i viuria immersa en una cultura orientada cap a la cooperació comunitària, la solidaritat i l'expressió creativa. Cada persona seria la realització d'un ésser, desenvolupat i complet - en el control de la seva pròpia vida, amb coneixements de les tecnologies que proporcionen les seves necessitats, molt conscient de la importància de la biodiversitat i un conegut membre d'una comunitat solidària. A causa que aquesta economia seria controlada democràticament, basada en un sistema de treball voluntari, i proporcionaria a les persones d'acord amb les seves necessitats s'hauria de considerar profundament ètica⁵¹.

Descentralització urbana

A l'adonar-se del potencial d'una societat no jeràrquica organitzada al voltant d'una política democràtica directa confederal, una economia ètica, i l'ús de la tecnologia alliberadora, permetria la transformació radical de l'entorn construït al llarg de les línies ecològiques. Aquesta transformació ha de portar necessàriament les dimensions de l'entorn construït a una escala que és totalment comprensible i accessible a les persones individuals. És en aquesta escala que la gent pot arribar a conèixer-se els uns als altres en un cara a cara basic com membres d'una comunitat. És també en aquesta escala que l'equilibri natural es pot aconseguir sense aclaparar a la base local dels recursos. Es dedueix llavors que les nostres aglomeracions urbanes i suburbanes extenses han de ser desmantellades, i que la gent es reubicaria d'una manera més uniformement distribuïda. Les mateixes màquines que estan avui en dia essent utilitzades per ampliar el mar de formigó urbà es podrien utilitzar per trencar-lo i desmantellar els edificis comercials massius, i salvar grans quantitats de materials útils⁵².

Els límits de mida real de les ciutats del futur es quedarien a les mans de les pròpies assemblees populars. És beneficiós, però, especular sobre aquestes qüestions per tal d'aprofitar les possibilitats que estan a la mà. El límit de població de 30.000 que Ebenezer Howard va posar en el seu concepte de ciutat jardí sembla una límit superior apropiat⁵³. Més enllà d'aquest límit probablement representaria un peatge en els recursos locals mentre que esdevindria incomprensible com una totalitat a cada persona física resident. Mentre que una ciutat d'aquesta mida encara faria possible que tots els ciutadans es pugui conèixer els uns als altres a nivell personal, la ciutat es dividiria en nombrosos barris que s'aproximaria a la inclusió comunal d'un poble petit. Aquests barris haurien de ser major no més grans de 1.000 habitants amb cadascun contenint les seves pròpies assemblees democràtiques de barri⁵⁴. Les assemblees de barri s'unirien per

⁵¹ *Remaking Society* – p.96-100

⁵² *Toward an Ecological Society* – p.186-188

⁵³ Howard, Ebenezer, *Garden Cities of To-Morrow* (Cambridge, MA: MIT Press 1965) – p.54

⁵⁴ Aquesta figura ve de Christopher Alexander qui va afirmar que poblacions més grans de 1500 impedirien que la gent es governés per si mateixa de manera efectiva. També va afirmar que 500 habitants seria la mida ideal. Alexander, Christopher, *A Pattern Language* (New York: Oxford University Press) – p.4, 81

formar una confederació municipal que governaria la ciutat en el seu conjunt. Per evitar la conglomeració, ciutats d'aquesta mida s'haurien de repartir per tot el país. Cadascuna d'aquestes ciutats podria ser la peça central d'un ens municipal descentralitzat conegut com a localitat. En una localitat, una ciutat relativament gran estaria envoltada per una sèrie de petites ciutats, pobles i llogarets tot això envoltat per terres agrícoles i forestals. Aquesta disposició permetria un equilibri harmoniós entre la ciutat i el camp⁵⁵. Els municipis dins d'una localitat podrien formar ells mateixos una confederació de localitats, mentre que tots les localitats d'una regió podrien unir-se per formar una confederació regional.

Tots els ciutadans podran participar activament al barri, municipi, localitat, i a l'ordenació del territori a través de l'ús compartit d'un programari de planejament local basat en un sistema d'informació geogràfica (SIG), que incorpori modelatge en 3D d'arquitectura i enginyeria⁵⁶. Els ciutadans podrien proposar i debatre diversos plans per a la distribució de les instal·lacions productives en tota la localitat o confederació regional, per a la solució de la logística de transport, i per al paisatge estètic del mateix entorn construït. Un cop més, tot i que aquestes són decisions que es deixen per a les assemblees futures, és útil per avaluar els principis que una forma ecològica de la planificació urbana hauria d'incorporar. Per exemple, per tal d'aproximar l'escala humana, fins i tot les ciutats més grans han de ser dissenyades per permetre a la gent accedir fàcilment al camp en bicicleta o caminant. El camp en si podria fusionar-se a la perfecció amb la ciutat mitjançant la incorporació d'una xarxa d'entrades de terres agrícoles que arribin fins al centre de la ciutat. Els barris de la ciutat haurien de ser fàcilment identificats l'un de l'altre i tindrien límits precisos que reconeixerien els seus límits. Els límits de barri donarien forma a la ciutat al mateix temps que proporcionarien a cada barri el seu propi caràcter. Poblets, pobles i ciutats haurien d'organitzar els seus centres d'activitat pública en un nombre relativament petit dels punts clau per tal de crear àrees de reunió vitals que facilitarien les interaccions socials. Aquests centres d'activitats podrien ser la seu de diverses mescules de tallers, camps recreatius i esportius, cuina i menjador, passadissos i edificis públics. L'àrea hauria de ser un imant per a la creativitat on l'art, la música i el teatre es converteixin en una part permanent de la vida pública. Tots els espais públics haurien de ser construïts d'una manera que donessin la benvinguda a persones de totes les edats i al mateix temps posant èmfasi en ser inclusivament per a persones de totes les identitats. A més, els espais públics haurien de ser enjardinats per proporcionar tant la bellesa estètica com el menjar i pel gaudi en totes les estacions. Caldria adoptar mesures que permetessin als animals domèstics tenir una presència contínua, i els residents haurien de tenir fàcil accés als cursos d'aigua i les zones arbrades. Podria estar prevista una barreja d'arranjaments de la llar per acomodar parelles, famílies esteses, col·lectius, o per a aquelles persones que volessin viure soles⁵⁷. Es podria implementar una varietat de mitjans de transport dins d'un municipi, com ara un sistema de tramvia públic, bicicletes assistides elèctriques, vehicles elèctrics lleugers de diversos tipus, i una provisió comú de camions per a càrregues pesades. S'hauria de fer un gran èmfasi en minimitzar la congestió del trànsit tant com sigui possible. Aquesta reducció al mínim no hauria de ser massa difícil d'aconseguir si els

⁵⁵ Per una visió històrica del model de localitats de New England vegeu: Mumford, Lewis, *The City in History* (New York: Harcourt, Brace & World, Inc, 1961) – p.332

⁵⁶ Per a un exemple corrent de software de planejament urbà vegeu *CityEngine*:

<http://www.procedural.com/cityengine/features/2010.html>

<http://www.youtube.com/watch?v=IXVIuoPIMpY>

⁵⁷ Aquestes idees van ser dibuixades àmpliament a la obra *A Pattern Language*

municipis fossin ben dissenyats i limitats en grandària. Les zones agrícoles podrien estar equipades amb camions, segons sigui necessari, i podrien estar connectades a una línia de ferrocarril per a rebre i enviar mercaderies. Finalment, les localitats del municipi i zones regionals podrien ser unides entre si per un sistema energèticament eficient de monorail que podria operar sense un conductor si es desitja.

D'ací cap allà

El pas de la nostra societat actual a la societat lliure que es detalla més amunt ha d'implacar necessàriament convèncer una majoria de la població per donar suport a aquests ideals. Per això, hem de construir un moviment que s'organitzi al voltant de la visió re-constructiva que s'ha plantejat. Els detalls dels avenços del moviment, sens dubte, seran determinats per les persones involucrades i a la llum de les circumstàncies que enfrontin. No obstant això, és valuós per delinear un programa d'acció per tal de proporcionar una visió global de com el sistema existent pot ser superat. Es proposa aquest programa amb l'esperança de catalitzar la gent a actuar al voltant dels valors de la llibertat social. A més, es per proporcionar a les persones aquesta plataforma, una base inicial de les idees a partir de les quals puguin desenvolupar les seves pròpies idees i enfocaments creatius. Mentre ideals - com la completa oposició a la jerarquia - es van afirmant com sigui necessari, el programa que es detalla a continuació no pretén ser un enfocament rígid per al canvi social. En canvi, és un exercici especulatiu en explorar com es podria aconseguir la reconstrucció de la societat.

Aquest moviment ha de tractar d'abordar totes les qüestions particulars d'opressió que enfronten les persones. No obstant això, aquestes qüestions no s'haurien d'abordar de manera aïllada unes de les altres. És important ser conscient de la inter-seccionalitat d'opressions i privilegis. Aquesta presa de consciència proporciona coneixements acurats de la complexitat de les variades experiències de la gent, la miriada d'opressions que han de superar, i dels privilegis que han de ser aprofitats en contra del privilegi en si. Per abordar plenament les realitats que tenim, cal integrar el treball d'un sol tema en una campanya més àmplia que tracti tots els temes que tenim a mà. Per tant, hem de buscar un moviment unificat que abordi una diversitat de temes i actuï en l'interès general de tota la humanitat. Aquest moviment s'ha d'esforçar per ser tan divers com sigui possible pel que fa a la situació social i econòmica per tal de representar un ampli espectre d'experiències i perspectives⁵⁸.

Una primera aproximació a la promoció de les idees Comunalistes és distribuir un fulletó o pamflet amb la intenció d'explicar aquestes idees amb la major claredat possible. A mesura que es trobin partidaris, seria prudent formar petits grups d'estudi per explorar aquestes idees amb més detall. A mesura que el grup comença a guanyar confiança en la seva capacitat d'articular-se per si mateix, podria ampliar-se la promoció pública del Comunalisme mitjançant un butlletí de notícies que ocorren amb regularitat promovent solucions als problemes locals des d'una perspectiva Comunalista, tot lligant-los a la visió a llarg termini d'una societat ecològica. Igual que amb el repartiment de pamflets o fulletons, la distribució d'un butlletí posa a les persones Comunalistes en la posició d'haver de fer front a les preguntes i preocupacions, i facilita un exercici d'educació recíproca, tant per als Comunalistes com pels interlocutors. Una

⁵⁸ *Remaking Society* – p.165-174

altra forma d'educar les persones és mitjançant la celebració d'una sèrie de conferències o donant xerrades a grups centrades en temes de justícia social. Un altre enfocament important és postular-se per a un càrrec local basant-se en una plataforma que deixa clara la intenció indestructible del grup per canviar l'estructura del govern municipal pel d'una democràcia directa. Com un exercici d'educació popular, una campanya Comunalista s'ha d'executar en base a un cara a cara. És important destacar que els intents electorals mai han de ser compromesos amb el propòsit d'obtenir fàcilment un gran nombre de seguidors. Perdre per un ampli marge, és desitjable si les persones encara no són educades en les idees que s'estan promovent. Si una campanya Comunalista sempre abandona els seus objectius de llarg abast per guanyar un gran nombre de seguidors, és inevitable que es quedi sense efecte, desmoralitzada i corrupta. Només així, amb la finalitat de seguir sent fidel a la seva visió anti-Estatista, les campanyes per a càrrecs polítics més enllà del municipi ha de ser totalment evitades. És desitjable que les persones educades, no una massa de votants propaganditzats, vinguin a acceptar ser part de la naixent moviment⁵⁹.

A mesura que el suport comença a créixer, l'enfocament podria anar cap als barris en els quals el suport està venint. Aquest enfocament podria fer-se inicialment per començar un projecte de tecnologia comunitària en el veïnat. Projectes de tecnologia comunitària són similars als horts comunitaris pel fet que uneixen persones en un esforç cooperatiu⁶⁰. Aquests projectes podrien demostrar les possibilitats alliberadores de la tecnologia, utilitzant exemples a un cost relativament baix i tècnicament accessibles. Alguns projectes de codi obert, per començar, podrien incloure la construcció de un *RepRap* (impressora 3D), un *Shapeoko* (molí controlat per ordinador), un *Lasersaur* (tallador làser controlat per ordinador) o un *Liberator* (premsa per a blocs de terra comprimida)⁶¹. Aquests proporcionen excel·lents exemples per mostrar a la gent que la manufactura descentralitzada és una possibilitat immediata. Hi ha molts altres projectes de maquinari de codi obert a Internet que podrien ser de gran utilitat. Al mateix temps es podria establir un lloc de demostració de permacultura per ensenyar conceptes claus com la plantació de companyia i el disseny holístic d'un lloc.

Simultàniament amb el projecte de tecnologia comunitària, es podria fer una avaluació del barri per tenir coneixement dels problemes i les possibilitats amb les que s'enfronta el barri. Una important primera tasca és aprendre la composició social del barri. Aquesta tasca podria implicar aprenentatge quines cases són ocupades pels seus propietaris i quines són de lloguer, quins són els residents de llarga durada, quines són les persones que esdevenen líders, el nivell d'atur, i així successivament. A partir d'aquests residents tractar d'aprendre la història del barri i les batalles polítiques del passat. Una altra tasca podria ser la de participar en una enquesta porta a porta per tal de determinar quins són els recursos a dins del barri. Aprendre quins temes són importants per a la gent, quines habilitats tenen, quines són les seves aficions, i quines eines o instal·lacions tenen que poden ser útils en algun moment. També, saber qui és propietari dels edificis i solars buits amb la intenció de trobar una oportunitat per a donar-los un ús comunal. Alhora,

⁵⁹ *The Politics of Social Ecology* – p.53-62, 121-130

⁶⁰ Per a una interessant visió d'un projecte de tecnologia comunitària a Washington D.C. durant els anys 1970, vegeu: Hess, Karl, *Community Technology* (New York: Harper & Row Publishers, 1979)

⁶¹ RepRap (impressora 3D) – http://www.reprap.org/wiki/Main_Page
Shapeoko (molí controlat per ordinador) – <http://www.shapeoko.com/>
Lasersaur (tallador làser controlat per ordinador) – <http://labs.nortd.com/lasersaur/>
Liberator (premsa per a blocs de terra comprimida) – http://opensourceecology.org/wiki/CEB_Press
També vegeu “*Global Village Construction Set*” – <http://opensourceecology.org/wiki/Gvcs>

es podria donar literatura als residents que expliqui la intenció del grup de capacitar les persones directament de manera que ja no puguin ser controlades per fonts de poder centralitzat. Un altre gran exercici podria ser la d'avaluar quin és el potencial de la zona per a l'alimentació i la producció d'energia, així com la seva capacitat potencial per fabricar el seus propis bens⁶². En la mesura que sigui possible, tot el procés d'avaluació del barri s'ha de documentar i fer-lo disponible gratuïtament a Internet perquè altres ho puguin replicar i construir sobre aquests esforços. Amb aquesta gran quantitat d'informació a la mà, els Comunalistes podrien treballar amb els residents interessats per desenvolupar un programa mínim. Un programa mínim és un conjunt de demandes centrades en abordar els problemes immediats. Per tal d'evitar convertir-se en reformistes, s'ha de mostrar com els mínims del programa enllacen amb la visió a llarg termini, o màxim del programa, el projecte Comunalista⁶³.

Arran d'aquests esforços inicials, alguns residents del barri en general estaran familiaritzats amb les idees Comunalistes, i seran seduïts per la crida a la gent per governar directament les seves pròpies vides. Quan s'arriba a aquest nivell de consciència, els Comunalistes han de començar demanant als residents del veïnat per assistir a reunions de l'assemblea com un acte d'auto-empoderament. Un punt important a destacar és que aquestes reunions haurien d'estar obertes a les persones que realment viuen al barri, no als propietaris o propietaris de negocis que treuen profit de l'àrea i viuen fora d'ella. En lloc d'una trobada ocasional utilitzada per defensar-se dels plans indesitjables que surten de l'ajuntament, aquestes assemblees populars han de produir-se d'acord a un calendari regular i amb reunions improvisades convocades segons sigui necessari. Malgrat l'incipient poder real que tinguin avui per afectar substancialment la seva situació, participant en una sèrie de reunions de l'assemblea, les persones del barri hauran fet un pas molt important cap endavant en la superació de les institucions opressives que les controlen – així començaran a governar-se a si mateixes. Encara que en aquest moment aquestes assemblees no tinguin poder legal real, però, poden actuar com una força moral en la comunitat, i poden pressionar al govern de la ciutat per fer front a les seves demandes mínimes. Com que el barri s'haurà començat a governar-se a si mateix, en certa mesura, l'assemblea serà, efectivament, una font de poder, un *poder dual*, juntament amb el del govern de la ciutat. Quan l'assemblea popular comença a existir, els Comunalistes haurien de centrar els seus esforços en educar els participants a l'Assemblea sobre la importància de l'assemblea com una estructura de poder dual. Aquest esforç podria ajudar als ciutadans a veure's a si mateixos com a part activa d'un procés que pot conduir a l'ideal de llibertat social. Qualsevol poder que l'assemblea popular sigui capaç d'exercir per si mateixa necessàriament serà a costa del govern de la ciutat. Aquest desenvolupament no ha de ser aïllat en un sol barri, sinó que ha d'abastar nombrosos barris en tota una nació, i fins i tot a nivell internacional, de manera que en conjunt actuïn com una estructura de poder dual al mateix Estat⁶⁴.

Mentre que l'assemblea popular és encara nova i el seu poder petit, pot començar a prendre mesures per abordar alguns dels problemes que enfronten les persones. A més d'aplicar pressió al govern de la ciutat, es poden iniciar diversos projectes comunitaris per començar a construir una cultura de cooperació per intentar superar l'anonimat, alienant, i l'estil de vida fragmentari proporcionat pel gegantisme urbà i la

⁶² Morris, David and Hess, Karl, *Neighborhood Power* (Boston: Beacon Press, 1975) – p.16-45

⁶³ *The Politics of Social Ecology* – p.73-75

⁶⁴ *The Politics of Social Ecology* – p.81; Pel llegat històric i el potencial contemporani d'aquesta aproximació, vegeu: *The Rise of Urbanization and the Decline of Citizenship*

mercantilització de la vida. Exemples de tals projectes inclouen la creació d'un col·lectiu per tenir cura de la mainada, una escola lliure, o fins i tot un mètode de resoldre les disputes que eviti que la implicació de la policia. A més, podrien establir una cuina i un menjador comunitaris amb la finalitat que els individus i les famílies es deslliurin dels treballs de preparació del menjar totes les nits i de les opcions gens saludables que proporciona la cultura del menjar ràpid. Aquí, la gent es reuniria per conversar lliurement amb una varietat de veïns en un entorn social completament diferent a les taules aïllades situades dins d'un restaurant⁶⁵. Aquestes millores de la qualitat de la vida induirà als promotors a fixar els ulls especulatius sobre el barri. És important defensar-se, de forma preventiva, contra la gentrificació abans que sigui massa tard. Eines per a aquesta baralla inclouen la creació d'una associació de llogaters, que influeixi en la junta local de zonificació, i l'establiment de fideïcomisos de terres comunitàries per treure del mercat propietats immobiliàries⁶⁶.

Seria prudent que l'assemblea popular sigui molt deliberativa en la forma com s'adquireix el finançament de la seva tecnologia comunitària i dels seus projectes socials. Si el finançament prové d'una font que no està alineada amb els objectius a llarg termini del moviment llavors aquesta font farà servir el seu poder, com a financer, per cooptar el moviment cap a la seva pròpia agenda reformista. Un mitjà alternatiu d'obtenció de finançament es pot realitzar tot demanant que les assemblees populars tinguin un control directe sobre la decisió de com es gasten els impostos municipals. Aquesta forma de finançament municipal cau sota el nom de "pressupost participatiu". Mentre que el pressupost participatiu s'ha aplicat en diverses vies reformistes, fer-se amb el control democràtic directa sobre els impostos municipals amb l'objectiu de finançar les assemblees populars com un poder dual marcaria un pas important en l'ampliació del poder polític i econòmic d'aquestes assemblees⁶⁷.

Les assemblees populars podrien utilitzar els fons obtinguts a través dels pressupostos participatius per establir micro-fàbriques de propietat veïnal que serien administrades pels treballadors contractats procedents dels seus respectius barris i remunerats amb un salari digne. Les micro-fàbriques serien petites fàbriques amb capacitat de produir una varietat de productes mitjançant l'ús, en la mesura del possible, de maquinària automatitzada a petita escala i tècniques de fabricació digitals. Les micro-fàbriques permetrien als barris l'establiment d'un cert grau d'autosuficiència econòmica. Les assemblees populars haurien de cooperar amb altres assemblees a la seva ciutat i la regió per tal de decidir en quin tipus de mercaderia cada micro-fàbrica s'ha de centrar, per fer el millor ús del seu poder econòmic, sense duplicar innecessàriament els seus esforços. Els residents haurien de ser encoratjats a comprar béns manufacturats al veïnat en lloc de comprar-los en punts de venda corporatius. Si tenen èxit, les micro-fàbriques serien una font secundària d'ingressos per a l'assemblea popular, enfortint encara més el seu poder econòmic⁶⁸.

És dubtós que qualsevol govern de la ciutat atorgui a les assemblees de barri algun grau

⁶⁵ *Neighborhood Power* – p.34-37, 46; *The Politics of Social Ecology* – p.55

⁶⁶ *Neighborhood Power* – p.83-96; Chodorkoff, Dan, "Occupy Your Neighborhood"

<http://www.social-ecology.org/2012/10/occupy-your-neighborhood-by-dan-chodorkoff/>

⁶⁷ Legard, Sveinung, "Democratizing the Municipality, The Promise of Participatory Budgeting"

<http://socialecologylondon.wordpress.com/2007/06/25/democratizing-the-municipalitythe-promise-of-participatory-budgeting-by-sveinung-legard/>

⁶⁸ Per un concepte similar, vegeu el *RepLab* proposat per *OpenSourceEcology*

http://opensourceecology.org/wiki/RepLab_Tools

de control sobre els pressupostos municipals que podria ser utilitzat a costa de l'estructura de poder existent. Per realitzar aquests objectius, les assemblees populars haurien de guanyar poder polític dins el govern de la ciutat. Les assemblees de barri haurien de presentar candidats per a càrrecs locals en una plataforma Comunalista que connecti el programa mínim dels barris amb el programa màxim d'una societat ecològica. Igual que amb les campanyes educatives esmentades, aquestes campanyes només haurien de tractar d'obtenir el vot de les persones que donen suport a la visió a llarg termini de transformar plenament les institucions de la nostra societat. En cas contrari, tot el moviment es convertirà en reformista, i derrotarà al seu propi potencial com a força revolucionària. Les persones candidates haurien de ser considerades portaveus de les pròpies assemblees, i seguirien sent plenament responsables davant les assemblees. Un cop elegides, serà la seva responsabilitat de fer tot el possible per ajudar a enfortir el poder de les assemblees populars. El pressupost participatiu s'hauria d'aplicar, en la major mesura possible, s'haurien de posar taxes altament progressives, s'haurien d'eliminar els reglaments o els tràmits burocràtics que interfereixen amb els objectius de les assemblees populars, s'hauria d'augmentar la regulació per a les corporacions, i s'hauria de transferir el control de la propietat en els barris de la ciutat a les mateixes assemblees⁶⁹.

Les noves assemblees populars empoderades haurien de ser llavors capaces de materialitzar moltes de les seves demandes mínimes. Aquest escenari eixamplaria en gran mesura el paper del moviment Comunalista com a poder dual en paral·lel amb el de l'aparell Estatal existent. Aquesta situació crearia necessàriament una tensió amb l'Estat que no podria durar a causa del fet que la força del moviment de les assemblees es realitzaria a costa de la capacitat de l'Estat per controlar-les. Aquesta tensió no només hauria de ser benvinguda, sinó també conreada. Les assemblees haurien de fer tot el possible per ampliar el seu poder sinó l'Estat tindrà èxit en usurpar-lo. Per fer aquest intent, les assemblees haurien de treballar per aconseguir les seves demandes màximes entrant en una fase d'acció destinada a servir com una transició de la nostra societat jeràrquica existent cap a la d'una societat ecològica totalment emancipada. Un dels passos més importants a prendre seria la modificació de les lleis municipals amb el propòsit de donar a les assemblees populars el poder de decidir la política municipal per si mateixes, sense necessitat de consentiment del consell plenari de la ciutat o qualsevol altra autoritat representativa. Aquest poder podria, llavors, ser ampliat mitjançant l'expropiació d'actius corporatius i col·locant-los sota el control de la confederació de les assemblees veïnals de la ciutat. Les patents i drets d'autor que pertanyin a aquests actius s'haurien d'eliminar, i tot el coneixement s'hauria de posar a disposició gratuïta a través d'Internet perquè la gent de tot el món podessin contribuir a marcar el començament d'una nova revolució eco-tecnològica amb potencialitats alliberadores que anirien molt més enllà de les que existeixen en l'actualitat. A més, els bancs haurien de ser expropiats i tots els deutes alleujats íntegrament. S'haurien de confiscar els edificis buits i les possessions dels propietaris per la qual cosa es pugui proporcionar habitatge per a tothom, i eliminar la càrrega malbaratadora i explotadora dels lloguers⁷⁰.

Mitjançant la implementació de les accions provocadores del programa de transició, la societat haurà entrat en una situació revolucionària. Cal assenyalar que l'elit del poder no acceptarà aquest desenvolupament de forma passiva, i en algun moment passarà a l'ofensiva violenta. Sortosament, en aquest moment, un gran nombre d'homes i dones

⁶⁹ *The Politics of Social Ecology* – p.63-72

⁷⁰ *The Politics of Social Ecology* – p.121-130

desertaran de l'exèrcit i s'uniran a la causa de la llibertat social. No obstant això, perquè al moviment Comunalista sobrevisqui i perquè l'Estat i el sistema capitalista sigui derrotat, l'Estat ha de ser despulat del seu monopoli de la violència. Aquesta acció requereix la creació d'una xarxa de milícies cíviques defensives que romandrien sota el control total de la assemblees populars⁷¹.

Per completar la revolució, s'hauria d'abolir el sistema monetari, i el funcionament de la nova societat directament democràtica hauria d'estar clarament definit pels estatuts escrits per l'assemblea i pels diversos nivells confederals. Amb aquestes estructures en el seu lloc tots els esforços necessaris per aconseguir la descentralització urbana i l'ús alliberador de la tecnologia podrien ser coordinats entre les nombroses assemblees a través dels seus delegats confederals.

Conclusió

Es pretén que l'estratègia revolucionària que aquí es presenta eviti les trampes del pragmatisme amb la seva voluntat de compromís de qualsevol ideal a canvi de reformes menors, i del purisme amb la seva incapacitat per comprometre's amb la situació actual d'una manera que sigui capaç de fer front a qüestions urgents. L'alternativa Comunalista busca una harmonització dels mitjans i dels fins mitjançant el desenvolupament d'un programa mínim que està vinculat a una visió emancipadora a través d'un programa de transició. El Comunalisme té com a objectiu arribar a la gent en les seves circumstàncies actuals, tocar-los amb la realització del que podria ser, per portar a la seva consciència el desig d'una societat completament transformada, i per donar-los la possibilitat d'actuar en cooperació amb els que viuen al seu voltant. Totes les persones estem atrapades a participar amb el sistema actual d'una manera o altra. Però podem negar-nos a donar-hi la nostra lleialtat. Amb les potencialitats d'una societat ecològica en ment, podem mantenir-nos en l'avantguarda de la nostra consciència de quant irracional i deshumanitzada la societat burgesa és.

Si tu estàs atrapada darrere d'un escriptori en una oficina o escola, aturada, treballant en un feina sense sentit, estressada o en deute, sola o deprimida, malalta per la destrucció del medi natural, disgustada per la mercantilització de la vida, indignada per la injustícia, tens éssers estimats tancats en una presó, o enfadada per la violència policial, la vigilància del govern, i la militarització de la societat, llavors ets instada a mirar cap a les alternatives alliberadores del Comunalisme. Un tipus diferent de societat és realment possible per assolir-la totes juntes. Comencem a fer els passos necessaris per alliberar-nos col·lectivament del sistema irracional que ens esclavitza.

⁷¹ *The Politics of Social Ecology* – p.167-168

* A causa de ser una ideologia integral, aspectes del Comunalisme s'estudien sota termes específics que es relacionen amb les idees que s'han abastit. L'anàlisi socio-històric del desenvolupament de la jerarquia i la llibertat es discuteix sota el nom de l'ecologia social. L'ètica i la filosofia del Comunalisme s'anomena naturalisme dialèctic. Finalment, l'enfocament polític del Comunalisme es coneix sovint com municipalisme llibertari. A més, el propi terme Comunalisme es va adoptar bastant tard en el desenvolupament d'aquestes idees. Anteriorment, aquesta col·lecció d'idees estava arrelat sota la ideologia de l'anarquisme. Algunes persones que s'identifiquen amb aquestes idees encara poden considerar-se a si mateixos anarquistes socials més que Comunalistes. No obstant això, en nom de la simplicitat de presentació i claredat ideològica que hem optat per utilitzar el terme Comunalisme aquí en aquest text.

Traducció de l'original anglès:

Pep Puig i Boix

Alternativa Verda: www.verds-alternativaverda.org

Novembre 2015